

З НОВИМ НАВЧАЛЬНИМ!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

РІК ВИДАННЯ
XXXVIII

№ 25 (1083)

1 ВЕРЕСНЯ
1972 р.

Ціна 2 коп.

СЛОВО ДО ПЕРШОКУРСНИКІВ

Сьогодні — радісний і урочистий день для нас всіх. Розпочався новий навчальний рік. Рік славної дати радянського народу — 50-річчя утворення СРСР.

Особливо ж радісний він для вас, юні друзі-першокурсники. З першим дзвоником зайдете ви разом зі своїми старшими товаришами до аудиторій, щоб почати вивчення таємниць науки. А для цього від вас вимагатиметься наполеглива і сумлінна творча праця. І ви, наслідуючи приклад старших товаришів, будете, як і вони, з таким же ентузіазмом і енергією працювати, так же активно вирішуватимете завдання, які перед вами поставить наш орденосний вуз, весело і змістовно відпочиватимете.

Л. І. Брежнев на I Всесоюзному зльоті студентів говорив, звертаючись до студентської молоді: «...Вашим орієнтиром в навчанні повинні бути ті вимоги, які ставить сьогодні життя до радянського спеціаліста, до активного учасника комуністичного будівництва». І ще Леонід Ілліч вказував на те, що радянські спеціалісти повинні володіти основами марксистсько-ленінського вчення, мати широку наукову і практичну підготовку, досконало оволодіти своєю спеціальністю. Думається, що слова Генерального секретаря нашої партії стануть для першокурсників дороговказом на їх студентську п'ятирічку.

Завдання в нинішньому навчальному році стоять перед всіма нами великі й відповідальні. Цей рік — ювілейний. І зустріти славну дату наш колектив мусить високими показниками на всіх ділянках роботи. Свято маємо зустріти високою успішністю в навчанні, активною участю в громадсько-політичному житті вузу.

Цей рік знаменний для вищої школи ще й іншою подією. Партія і уряд, надаючи великого значення підвищенню рівня освіти спеціалістів, які виходять зі стін вузу, їх вихованню прийняла постанову «Про заходи по дальшому удосконаленню вищої освіти в країні». Ця Постанова — велика подія в житті вузу і, як було зазначено в передовій статті газети «Правда», намічені Постановою заходи знаменують собою новий етап дальшого розвитку вищої школи.

Наше завдання, керуючись Постановою ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР, працювати так, щоб спеціалісти Одеського університету вважались одними з кращих.

Успіхів всьому колективу у нашій благородній справі! З новим навчальним, дорогі товариші!

ПАРТКОМ, РЕКТОРАТ, КОМІТЕТ ЛКСМУ, ПРОФКОМ.

НОВИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Колектив нашого університету з великою увагою ознайомився з Постановою ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про заходи по дальшому удосконаленню вищої освіти в країні». Постанова ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР — це одне свідчення послідовного здійснення рішень XXIV з'їзду КПРС в галузі народної освіти.

У Постанові ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР підкреслюється, що завдання сучасного етапу комуністичного будівництва вимагають подальшого підвищення рівня навчання і виховання молодих спеціалістів. В умовах швидкого розвитку виробництва, його безперервного технічного переоснащення великого значення набуває здатність спеціалістів бачити перспективи розвитку галузі і загалом економіки країни, кваліфіковано вирішувати проблеми наукової організації праці й управління. З врахуванням цього належить протягом найближчих років удосконалити учбові плани і програми. Як відомо, в університеті багато робиться для вирішення важливих питань навчання й удосконалення учбової програми.

Серйозну увагу слід звернути на посилення курсів загально-наукових і загально-технічних дисциплін, ефективну організацію практики, а також поліпшення підготовки спеціалістів в галузі НОП і управління, інженерної психології, електронно-обчислювальної техніки. Випускники вузів будуть проходити по місцю розподілу стажування строком до року для набуття необхідних навичок, передбачені заходи по технічному переоснащенню лабораторної бази вищої школи, виданню найновіших підручників та методичних посібників, забезпеченню професорсько-викладацького складу і студентів широкою науково-технічною інформацією.

Предметом турбот вузівських колективів, партійних та комсомольських організацій має бути виховання студентів у дусі високої ідейності, комуністичної переконаності, відповідальності перед народом. У формуванні марксистсько-ленінського світогляду майбутніх спеціалістів, виробленні у молоді чіткого класового підходу до явищ і фактів суспільного життя велика роль належить кафедрам суспільних наук. Підняти на нову ступінь їх учбово-виховну і науково-методичну діяльність — першочергове завдання. Необхідно добиватися, говориться у Постанові, щоб молоді спеціалісти володіли основами марксистсько-ленінської науки, мали глибоку теоретичну і професійну підготовку, мали високі моральні якості і вміли працювати з людьми, були активними провідниками політики партії.

Якість знань студентів, теоретична озброєність молодих спеціалістів залежить перш за все від професорів і викладачів. В Постанові визначені шляхи подальшого росту науково-педагогічних кадрів вищої школи. Разом з тим до викладацької діяльності, керівництва дипломними роботами, науково-дослідною роботою і аспірантами необхідно ширше залучати видатних вчених, провідних спеціалістів народного господарства.

З метою посилення керівництва вищими учбовими закладами в країні при Міністерстві вищої і середньої спеціальної освіти СРСР створюється рада, на яку покладається завдання вироблення рекомендацій з основних напрямків діяльності вузів. Рада займатиметься також питаннями перспективного планування підготовки, розподілу й правильного використання спеціалістів, підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів. А у центрах, де зосереджено ряд учбових закладів, створюються ради ректорів.

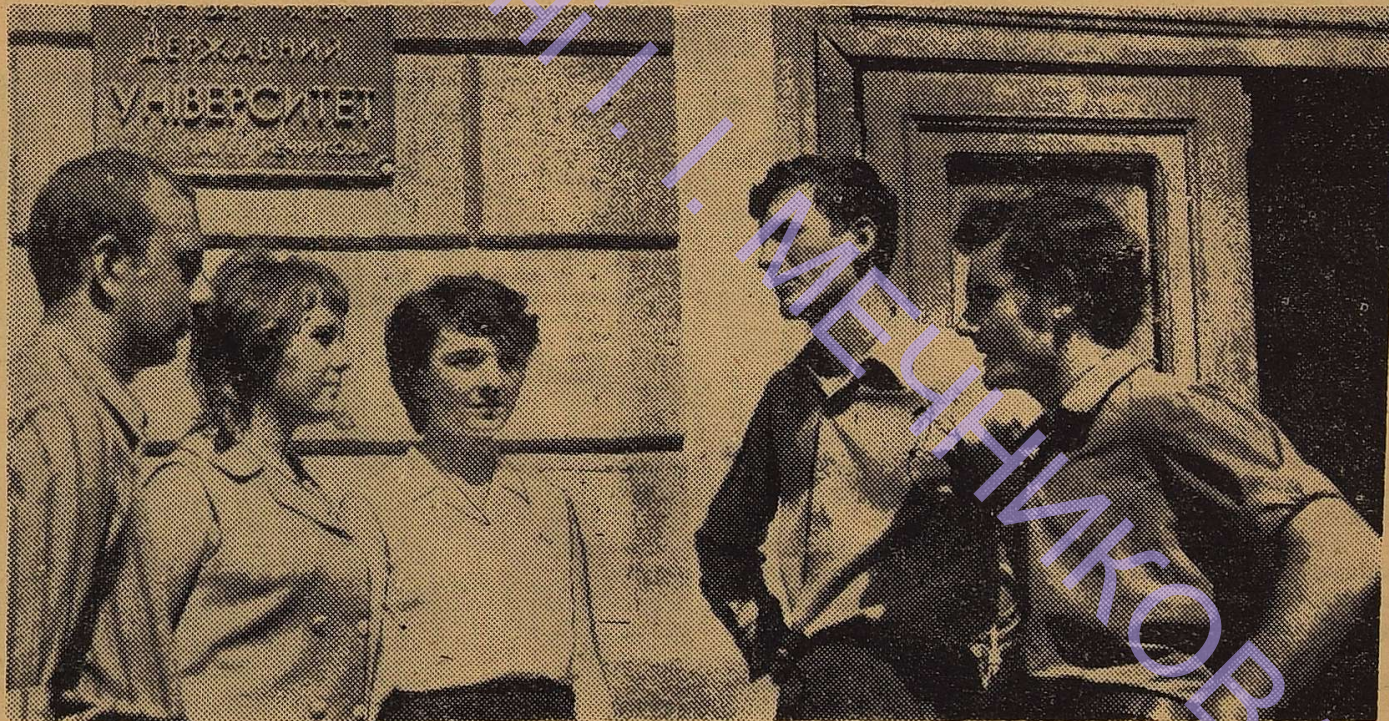
Накреслені партією і урядом заходи по удосконаленню системи вищої освіти торкаються всіх боків життя вищої школи взагалі і нашого університету зокрема. Вони знаменують собою новий етап її дальшого розвитку. Партійним організаціям факультетів і установ слід з'єднати зусилля на вирішення завдань, поставлених партією перед університетом, встановити повсякденний контроль за його здійсненням. При цьому важливо проявити максимум діловитості й конкретності, добитися покращення роботи кожної ланки вузу.

Зараз, напередодні звітно-виборної кампанії в організаціях, комуністи університету мають ще раз продумати заходи, що сприятимуть поліпшенню учбової, науково-дослідної і виховної роботи, щоб якнайкраще виконати накреслення партії.

Для цих хлопців і дівчат день зарахування до студентських лав виявився щасливим — вони влились у нашу велику студентську сім'ю. Попереду у них п'ять цікавих років, років наполегливого навчання, наукових пошуків, інтересних комсомольських справ, змістовного відпочинку...

Все це — потім, а зараз щира радість першої значної перемоги в житті — вступу на механіко-математичний факультет.

Фото К. ЧЕЧКИНОІ.

НАШІ ГОСТІ

Став вже доброю традицією взаємобмін студентськими будівельними загонами між нашим університетом та університетом-побратимом Угорщини — Сегедькім. Влітку цього року студенти нашого університету допомагали будувати об'єкт в Сегеді, а угорські друзі працювали на будівельних об'єктах нашого вузу.

Після закінчення роботи гості познайомилися з визначними місцями Одеси, з університетом. Делегация, яку, до речі, очолювала журналістка університетської газети Емілія Шаркаді Надь, прийняв ректор університету, член-кореспондент АН УРСР О. В. Богатський. Він розповів про історію одного з найстаріших вузів країни, про постановку навчальної, наукової та виховної роботи. Відбулася дружня розмова між студентами

університету-побратиму і керівництвом нашого університету.

У Одесі гостює чилійський журналіст, оглядач газети «Ель сігло» Мігель Гомес.

В Одесі гостює чилійський журналіст, оглядач газети «Ель сігло» Мігель Гомес. Під час прийому відбулася дружня бесіда. Мігель Гомес цікавився постановкою роботи в університеті, життям студентів, проблемами розвитку вузу. Гість з Чілі відвідав палеонтологічний музей і обчислювальний центр. З життям університету Мігеля Гомеса знайомили ректор, професор О. В. Богатський, секретар парткому доцент Л. Х. Калуст'ян, секретар комітету комсомолу Володимир Матковський.

УКАЗ ПРЕЗИДІЇ
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНСЬКОЇ РСР

ПРО НАГОРОДЖЕННЯ ТОВ.
ГРИЦЯ Т. Г. ПОЧЕСНОЮ ГРАМОТОЮ
ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ
РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР.

За багаторічну сумлінну роботу в галузі палеонтології нагородити старшого наукового співробітника палеонтологічного заповідника Одеського державного університету імені І. І. Мечникова тов. Гриця Тимофія Григоровича Почесною Грамотою Президії Верховної Ради Української РСР.

Голова Президії Верховної Ради Української РСР

І. ГРУЩЕЦЬКИЙ.

Секретар Президії Верховної Ради Української РСР
Я. КОЛОТУХА.

м. Київ

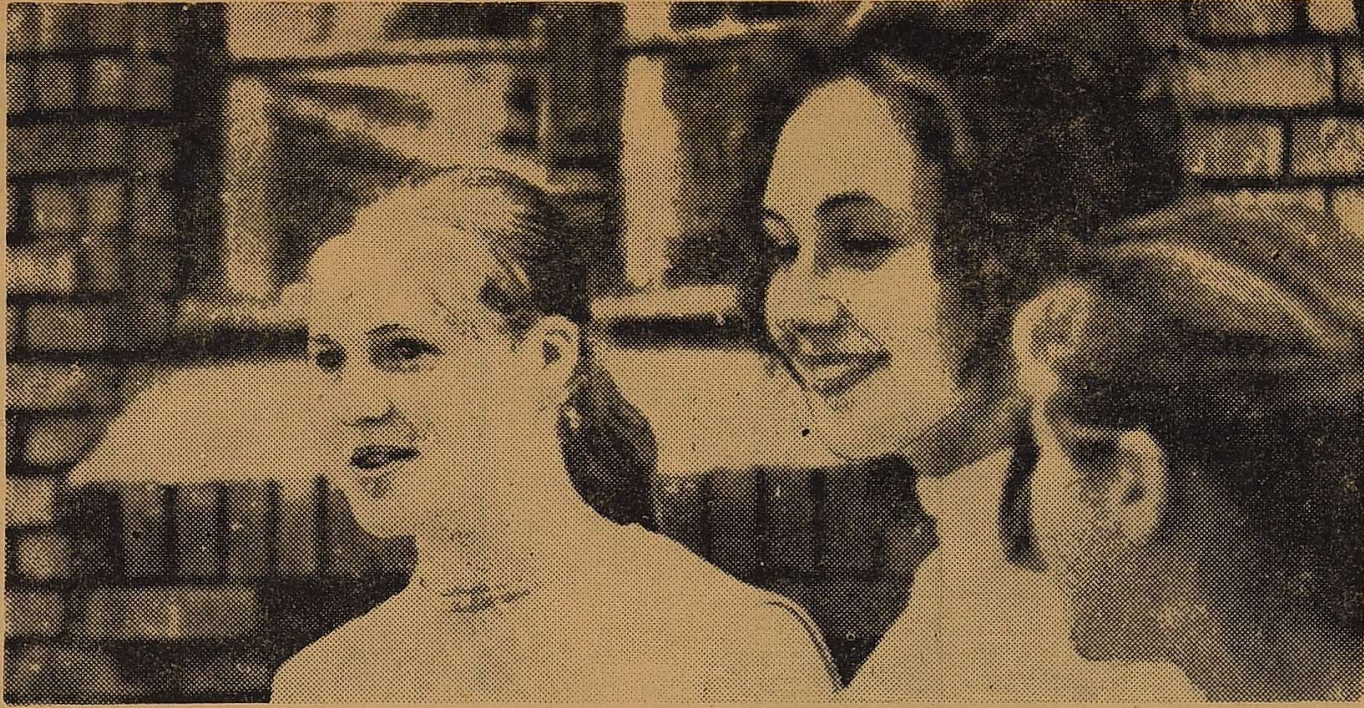
11 серпня 1972 року.

ВЕЛИКИХ ВАМ УСПІХІВ,

Література, мова — їх покликання. Так вважають ці дівчата з філологічного. Ще люблять вони дітей, школу. І професія вчителя має стати для них справою їх життя.

В цей день дівчата були дуже щасливі — приймальна комісія зарахувала їх до складу студентів...

Фото К. РОГОЖКІНА.

ХОЧУ СТАТИ МАТЕМАТИКОМ

«Уравнения знают больше, чем, тот, кто их написал».

Г. Герц.

Бажання стати математиком виникло, як це не дивно, внаслідок спілкування з представниками інших професій — наприклад, з моряками й суднобудівельниками. Виникла переконаність, що в наш час в будь-якій справі, що пов'язана з наукою й технікою, можна чогось досягти тільки після глибокого вивчення математики. З книг, які я прочитав, найбільш мені сподобались «Спогади» видатного вченого й чудової людини Олексія Миколайовича Крилова, який неухильно втілював математику в усі галузі сучасної йому техніки. Математика мене ще не приваблювала, поки я її вивчав в обсязі шкільного курсу.

Потім нам з товаришем додали написати доповідь про системи інерціальних навігаторів, й ми стали вивчати диференціальне обчислення. Тільки тоді я полюбив математику як науку. На жаль, протягом останніх двох років мені рекомендували не займатися проблемами, що мене цікавлять, а рідити так звані конкурсні задачі. Незважаючи на це, бажання вступити до мехмату було великим, тому що я зрозумів, що математика дуже цікава наука.

О. КАЗДОБА,
студент першого курсу
мехмату.

СТАНУ ВЧИТЕЛЕМ

Останній шкільний дзвоник. Навжди запам'яється він мені і моїм ровесникам, які в цьому році закінчили школу. Він ніби нагадав: чи подумав ти добре, що роби́тимеш далі? По якій стежині підеш в життя? Чи принесеш ти потім користь людям?

Ще в школі я мріяла стати вчителем, любила цікаву науку — історію, вивчаючи яку, дізнаєшся про життя наших первісних предків, про перемогу російських військ над Наполеоном, про будівництво світлого завтра — комунізму в нашій країні... Історія допомагає краще оцінювати і розуміти важливі політичні і суспільні питання.

Щоб багато знати, треба вчитись. Тому я мріяла вступити до вузу. І от моя мрія здійснилась.

Я щаслива, що стала студенткою, щаслива ще й тому, що не підвела своїх вчителів, які дали мені знання.

Г. КІЗЬ,
студентка першого курсу
історичного факультету.

ЛЮБЛЮ БУДНІ ФІЗИКИ

Закінчилось шкільне навчання. Успішно пройшли вступні іспити. Я — студент фізичного факультету. Чому все-таки фізика? Фізикою я захоплювався ще з шостого класу: читав книги, рішав задачі, брав участь в олімпіадах. Але від дитячого захоплення й до вибору майбутньої професії довгий шлях, шлях пошуків й сумнівів. Був час, коли я під впливом науково-фантастичних книг хотів стати астрономом або космонавтом, хотів зробити телескоп й спостерігати зоряне небо. Був час, коли я знайомився з таємницями радіо, мріяв стати радіоінженером.

Але головне рішення прийшло якось непомітно. Що відіграло головну роль, я й сам не знаю. Чи то уроки фізики в старших класах, коли я побачив не сукупність параграфів, а єдину струн-

ку теорію, чи то інші уроки, коли я побачив, наскільки величезна галузь використання сучасної фізики, чи то науково-популярні книги, де я пізнав залізу логіку міркувань, стрункість й красоту фізики.

Так, саме красоту! Деякі стверджують, що фізика — це наука, що складається з визначень й формул. З цим не можна погодитись. Вони неправі так само, як і ті, які стверджують, що картина — це просто сукупність фарб, нанесених на полотно. Потрібно вміння побачити красоту в формулах і визначеннях. Потрібно вміння побачити ту стрункість й красоту теорій, яка не зразу впадає в очі.

Так, фізика — це шедевр людського розвитку, це величезне полотно, на яке наносились фарби й відтінки протягом віків й тисячоліть кращими умами науки.

Так чому ж все-таки фізика? Тому, що це наука надзвичайної краси й суворості? Чи тому, що вона має величезне значення в пізнанні природи? Адже, якщо людина захоплюється майстерно намальованою картиною, це ще не значить, що вона художник. Художником може називатись лише той, кому відоме не тільки свято фінішу, але й наполеглива повсякденна праця.

А тепер відповідь на питання. Фізика для мене — це не тільки краса й стрункість теорій. Я люблю її будні, роботу з приладами, пошук відповіді на поставлене питання, яких би праці й зусиль це не потребувало.

В. РУСЄВ,
студент першого курсу
фізичного факультету.

Радості немає меж

Скільки років мріяла стати студенткою геолого-географічного факультету!.. І ось сьогодні це стало дійсністю. Радості моєї немає меж. Говорять, що чим важчий шлях до перемоги, тим ця перемога приносить більше радості. Це, звичайно, так.

Вступити одразу ж після закінчення школи мені не вдалось. Але сумувати не було часу. Пішла працювати в школу в маленькому селі на Миколаївщині. Вчила дітей географії та математиці. Хто не працював в школі, той не знає, яка це радість чути захоплюючу розповідь про Волгу, про мальовничі пейзажі Карпат й знати, що ці знання одержали від тебе. Мені здається, що нема нічого більш чудового й захоплюючого, ніж пізнання таємничого світу могутньої природи.

Кажуть, що географія стара, як саме життя і вивчати тут вже нема чого. Так, важко й майже неможливо зараз відкрити нові землі. На карті нашої планети вже майже не залишилось білих плям. Найвищі вершини підкорені, в кригах полюсів стоять хатинки мужніх дослідників природи.

Але глибоко помиляється той, хто вважає, що географія віджила свій вік. Адже сучасна географія не тільки описує різні географічні предмети і явища. Вона вивчає їх взаємозв'язок, їх зміни в просторі й часі.

Географія — це природа, а природа, як життя, завжди змінюється. Вивчити стихійність змін в природі, а, вивчивши їх, навчитись й керувати природою — це мене більш за все приваблює в географії.

Я щаслива, що зможу вивчати цей предмет, більше довідатись про простори й природу нашої планети.

Н. ТРОФІМОВА,
студентка першого курсу
геолого-географічного факультету.

Фото К. Чечкіної.

ЧОМУ САМЕ ХІМІЯ?

Таке питання мені ставили часто. Є люди, які йдуть шляхом найменшого опору, де тепліше, там й влаштувються. А є й інші, які закохані в свою працю, в свою професію. Таких людей я зустрічала на своєму шляху не раз. Й чомусь всі були хіміками. Моя учителька хімії Руфіна Леонідівна Бабкіна ввела мене в чудовий світ перетворень, навчила мене дбайливому ставленню до улюбленого предмета. Хімія — це не тільки світ чудес, але й світ тривалої копійкої праці, повсякденного пошуку. Це я запам'ятала на все життя. Вже в дев'ятому класі я твердо знала, ким буду. І в майбутньому, я думаю, не зміню обраному шляху.

Н. ПОПОВА,
студентка першого курсу
хімічного факультету.

МРІЯ ЗДІЙСНИЛАСЯ

Коли редакція звернулася до Сергія Подоби з проханням розповісти на папері, чому саме він вирішив бути математиком, Сергій сказав, що у нього немає досвіду «письменницької» праці. Тільки що листи писав. Сьогодні, наприклад, написав листа товаришеві. І простягнув папірець. З дозволу Сергія ми вміщуємо цього листа, вважаючи, що він зацікавить багатьох.

Здрастуй, Володю!

Нарешті, здійснилась моя мрія, я вступив до університету. Так, довго я йшов до цього дня. Я тобі не розповідав, як я ще в школі прагнув до цього, а мені говорили: «Твоє місце в математиці». Відразу ж після школи мені не вдалось вступити, через рік знову, а потім вже було пізно, прийшов час йти в армію. Але там весь вільний час я віддавав математиці. Після армії пішов працювати й знов таки весь вільний час готувався до вступу. Нелегко, але заради досягнення мети життя можна позбавити себе на час багато чого. Головне, щоб вона була, й віра в свої сили. Ось зараз все. Потрібно готуватись до занять. Попереду це п'ять років, а це так багато в житті людини, стільки ще належить пізнати, зробити...

С. ПОДОБА,
студент першого курсу
мехмату.

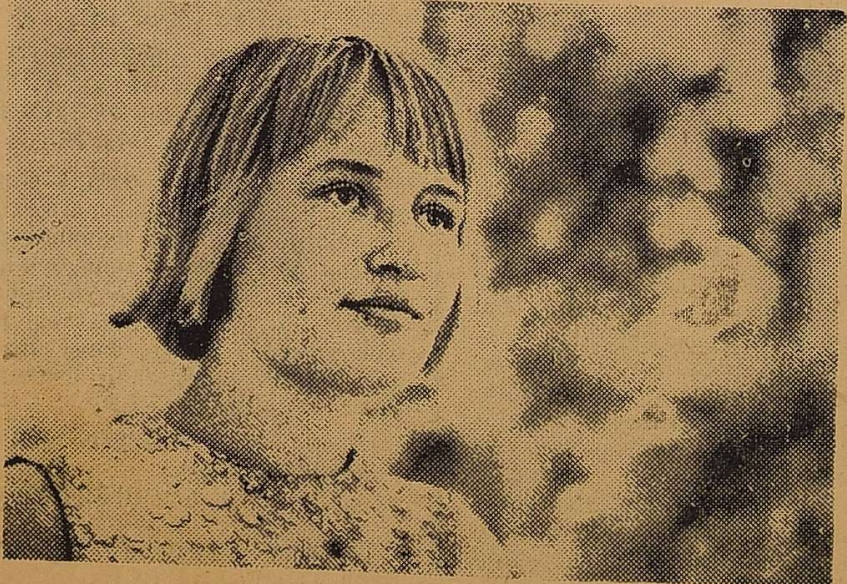

Фото К. Рогожкіна.

ДРУЗІ!

В ПЕРШИХ ЛАВАХ

Коли К. Рогожкін фотографував, М. Кошкін з фізичного факультету, астрономічного відділення ще не знав, що буде зарахованим до університету. Зосереджений, трохи схвильований, відповідав він на запитання членів приймальної комісії.

Сьогодні Микола разом з товаришами сяде на студентську лаву. Хай щастить йому в нелегкому, але цікавому студентському житті!

Напередодні великого свята радянського народу — 50-річчя утворення СРСР радянські люди трудяться з великим піднесенням, перетворюючи у життя плани, накреслені XXIV з'їздом КПРС, здійснюють трудові подвиги на користь своєї Батьківщини. Радянська людина усвідомлює велич свята своєї держави і розуміє, що успіх неможливий без свідомого ставлення кожного до своєї справи. Виховання людини комуністичного завтра — головна мета нашої держави, нашого суспільства, і в цьому велику роль повинні відіграти юристи.

Рідко, але все-таки бувають випадки порушення громадського порядку, дисципліни праці, що призводить до вчинення злочинів. Вони підривають наш соціалістичний лад, заважають чесним радянським громадянам успішно будувати комуністичне суспільство.

Обов'язок кожного громадянина СРСР вести непримиренну боротьбу з будь-якими проявами хуліганства, порушення громадського порядку. Місце юриста — в перших лавах борців за формування комуністичних відношень між людьми, у вихованні нової людини — будівника комунізму. Юрист повинен бути зразком нової людини, втілюючи в собі всі кращі риси людини майбутнього. Саме бажання виховати в собі й в інших ці кращі риси привело мене на юридичний факультет.

А. ГОРПЕНЮК,
студент першого курсу
юридичного факультету.

У ГЛИБИНИ ВСЕСВІТУ

Допитливий мозок людини проникає в таємниці природи нашої планети, її надра, в атмосферу, міжпланетний простір. Люди, що ведуть пошуки нового, невідомого, безмежно закохані в свою справу, в свою професію. Астрономи — в авангарді нашої науки на шляху відкриття таємниць Всесвіту. Людей цієї професії не так вже й багато в порівнянні з хіміками, медиками, фізиками та іншими вченими.

Але астрономія, в тісному зв'язку з фізикою, радіоелектронікою — найперспективніша наука майбутнього. Принадна сила цих наук в тому, що вони вивчають проблеми, які хвилюють все людство з давніх дав: будова речовини, атомна енергія і її використання в мирних цілях, завоювання космічного простору, вивчення планет Сонячної системи, інших Галактик; пошуки існування життя на інших космічних тілах.

І головну роль в пошуку таких таємниць Всесвіту відіграють астрономи. Астроном нашої планети, закоханий в свою науку, мріє про відкриття не за-

ради особистої слави, а в ім'я прогресу науки нашої планети. Астроном — це романтик, творець, а не раб науки.

З усіх романтик романтика астронома найпрекрасніша. Хто з давніх-давен не прагне ступити ногою на невідому планету, побувати на Місяці, не зустрітися з розумними істотами? Деякі мрії вже здійснені в наш час. Але багато й наполегливо треба працювати, щоб мрія стала дійсністю. В цьому буде велика заслуга астронома. І мені хочеться внести свою частку у цю благородну справу.

П. СУХОВ,
студент першого курсу
фізичного факультету
астрономічного відділення.

ХОЧУ ВИВЧИТИ МОВУ

В наш час знання іноземної мови відіграє значну роль в житті країни. Радянський Союз підтримує економічні та культурні зв'язки з багатьма країнами. Це спілкування вимагає знання іноземних мов.

Чому я хочу вивчати іноземну мову? Відповідаючи на це запитання, я згадала нашу вчительку іноземної мови, нашого класного керівника Антоніну Арсеніївну Літовку. Це вона зуміла зацікавити, донести до мого серця любов до німецької мови. Вже з восьмого класу я твердо вирішила стати вчителем іноземної мови.

Л. НЕРЯНОВА,
студентка першого курсу
факультету РГФ,
іспанського відділення.

ЗА СУМЛІННУ ПРАЦЮ

Тимофій Григорович Грицай — один з найстаріших співробітників університету, з 1928 року зв'язав він свою долю з Одеським університетом.

Т. Грицай очолює тоді спеціальну експедицію по очищенню одеських катакомб від карних елементів. Вийшло так, що саме від цього часу він зв'язав свою долю з наукою.

Блукуючи в катакомбах, молодий чекіст наштукчував на кістки дивної тварини. Зібрав їх, поніс до університету. Знахідкою зацікавилися, і незабаром Грицай став провідником учених до одеських катакомб.

Спочатку палеонтологія була лише захопленням. А головним — робота у карному розшуку. Та з роками наука все більше захоплює. Т. Г. Грицай поєднував роботу в НК з діяльністю в палеонтологічному музеї, а пізніше — в створеному за його участю підземному палеонтологічному заповіднику, завідує яким він й до цього часу.

Розкопки, що проводились в заповіднику, дозволили виявити кістки цілого комплексу тварин, що стали відомі в науці як «фауна одеських катакомб».

Проте, музеї України поповнювались не тільки матеріалами, що добув Т. Г. Грицай під землею. Велика кількість кісткових залишків скелетів давніх тварин, знайдена на півдні УРСР, попала до музеїв також за участю Грицая.

Сьогодні, коли ця людина пропрацювала в одеських катакомбах понад 40 років і його, вважають знавцем катакомб — країна високо оцінила його заслуги перед народом. Він нагороджений Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

Доброго здоров'я й багатьох років успішної діяльності Вам, дорогий Тимофій Григорович.

Б. МУХА,
директор
палеонтологічного музею.

На фото вгорі — Т. Г. Грицай під час роботи в катакомбах. Внизу — розглядаються експонати партизанської діяльності, знайдені в катакомбах. Т. Г. Грицай зліва.

Лист до редакції

СЛУЖИТЬ СОЛДАТ...

До редакції надійшов лист. Випускник біофаку О. Цитрон розповідає про службу у лавах Радянської Армії, про свого товариша, теж випускника ОДУ. Вважаємо, що лист заслуговує на те, щоб його надрукували.

ДОРОГА РЕДАКЦІЯ!

Крім мене, у нашій військовій частині служить ще один випускник Одеського державного університету минулого року — Вячеслав Ніколаєвський. Кожний день армійської служби приносить нам багато нового. Вячеслав добре знає техніку, правила її експлуатації й використання. Робота знайома для нього. Вміло виконує свої обов'язки цей стараний

воїн. За перші півроку служби Вячеслав Ніколаєвський став спеціалістом 3-го класу, спортсменом розрядником, виконав нормативи ГПО.

Відмінник бойової та політичної підготовки, Вячеслав Ніколаєвський користується довірою і любов'ю своїх товаришів. Його обрали секретарем первинної комсомольської організації. За високі показники в соціалістичному зма-

ганні на честь 50-річчя утворення СРСР, за зразкове виконання службових обов'язків й активну участь в громадському житті йому присвоєне воїнське звання молодшого сержанта.

Швидко минає рік нашої солдатської служби. Незабаром ми закінчимо службу в лавах Радянської Армії. Я продовжу свою роботу у Херсоні гідробіологом, а Вячеслав Ніколаєвський в Оренбурзі — геологом.

Єфрейтор О. ЦИТРОН,
випускник біологічного
факультету.

РЕЗУЛЬТАТ НАПОЛЕГЛИВИХ ПОШУКІВ

Володимир Миколайович Костюк — випускник нашого вузу. В 1958 році він закінчив історичний факультет університету.

1960 року вступає до заочної аспірантури при кафедрі філософії, а з 1962 він — викладач кафедри. Наполегливо працює над кандидатською дисертацією на тему: «Про конкретність теоретичних абстракцій», яку успішно захистив в 1966 році.

Ще навчаючись в заочній аспірантурі, Володимир Миколайович вступає на механіко-математичний факультет і в 1967 році закінчує його. Одержавши математичну освіту, Володимир Миколайович веде науково-дослідну роботу в галузі математичної логіки, в тому числі ним написана монографія «Підтвердження й вибір гіпотези в науковому пізнанні».

Костюк виступає на багатьох Всесоюзних наукових конференціях, а також на міжнародних симпозиумах з філософії (Бухарест, 1971 р. й XIII МК в м. Москві).

В. М. Костюк — не тільки глибокий дослідник й теоретик, а також прекрасний висококваліфікований викладач. Студенти, яким він читає лекції, уважно слухають його, постійно відвідують лекції викладачі та аспіранти кафедри філософії нашого та інших вузів.

Чудова людина й прекрасний товариш, він користується великою повагою і любов'ю у тих людей, які його знають.

16 червня 1972 р. В. М. Костюк успішно захистив докторську дисертацію на тему: «Теорія індуктивного міркування й індуктивна логіка», яка є результатом наполегливих пошуків вченого. Колектив вітає його з цією знаменною подією і бажає великих успіхів в подальших творчих пошуках та особистому житті.

В. МОСКАЛЕНКО,
доцент кафедри філософії.

У ЖИТТІ ЗАВЖДИ Є МІСЦЕ ДЛЯ ПОДВИГУ

Сьогодні любителі спорту всього світу з захопленням слідкують за стартами ХХ олімпіади. Серед тих, хто представляє радянський спорт у Мюнхені, є і студент Одеського університету, майбутній юрист, майстер спорту міжнародного класу Микола Авілов. Про зустрічі з Миколою Авіловим, про спадкоємність сімейних традицій розповідається в сьогоднішньому номері.

Ми познайомилися у спортзалі університету. Тоді Микола Авілов не був ще всевітньо відомим спортсменом. Він тільки-но починав свій шлях по крутих сходах спортивної слави. На спортивному небосхилі Одеси ще досить яскраво горіла зірка відомого десятиборця Олександра Чадаєва, з великим успіхом виступав чудовий боєць і спортсмен нині — викладач університету Микола Бугайков. А Авілов подавав надії. Надії великі, але це були поки що більш надії, ніж результати.

Ми довго і цікаво розмовляли. Звичайне журналістське завдання — інтерв'ю із спортсменами, які напередодні олімпійського року претендували на півітки у Мехіко, непомітно перетворилося у відверту розмову про спорт, навчання, життєвий шлях. Так, і про життєвий шлях. Це були роздуми серйозного юнака про своє покликання, ставлення до спорту, про співвідношення у житті спортивних занять і студентських лекцій.

Щоправда, видатному спортсменові нелегко буває поєднувати тренування на високий результат з заняттями. В ньому приваблювала відвертість, сором'язливість і, разом з тим, відчувалася якась підсудна сила, яка перемогла всілякі перепони, внутрішня воля сильної людини. Притягувала душевність і самостійність. Приємно було розмовляти з ним, просто, начебто ми вже давно знайомі...

Ми й справді, ще не раз зустрічалися. Познайомилися й з батьком — Віктором Миколайовичем. Розговорилися.

— Микола дуже схожий на мого брата. До речі, я йому й ім'я дав на честь брата. Був льотчиком-винищувачем у роки Великої Вітчизняної. Про нього пісню склали. Є у мене газета з піснею про брата.

Віктор Миколайович запросив до себе у гості. Обіцяв розповісти докладніше. Але ця зустріч відбулася лише через кілька місяців, коли над олімпійським стадіоном у Мехіко палав вогонь ХХ олімпіади. Напередодні десятиборці закінчували свої виступи забігом на 1500 метрів. Його транслювали по телевізору. Мільйони телеглядачів бачили, з якою наполегливістю,

мужністю змагався Микола з асами легкої атлетки світу, яку волю до перемоги він проявив у цьому забігу. Я дивився на голубий екран і мимоволі пригадувався той сором'язливий душевний хлопцеві, що так вразив підсудною силою, внутрішньою волею. От де вона знадобилася, от де вона проявилася у повну міру!

А Віктор Миколайович був на вершині щастя. Його Микола — четвертий в світі серед лицарів «королівського» виду «королеви спорту» — десятибор'я, універсального, найскладнішого, що вимагає від спортсмена...

Чого тільки не вимагає воно від спортсмена? Що таке десятибор'я? Це десять найголовніших «жанрів» легкої атлетки. Біг, стрибки, метання. І з кожного, щоб добитись суми очок на рівні світових стандартів, слід мати результати, десь близькі до майстерських, а з деяких їх слід і перевершувати. Тільки тоді можна сподіватися на успіх. Крім того, десятибор'я — праця в поті лиця, це поразки і перемоги над собою, над своїм тілом, над земним тяжінням. І це ще далеко не повна характеристика виду, який об'єднує всі види королеви спорту.

Можна зрозуміти Віктора Миколайовича, його почуття гордості й одноразово і суму. Бо його Микола зумів продовжити подвиг брата, виправдати ім'я його, на честь якого був названий син.

А з старого портрета в будинку на Далеких Млинах на нас дивилася відверто і прямо людина з гострим поглядом авіловських, але трохи з синюватою, що їх дарувала війна, очей. Поглядом з-під густих, — теж авіловських — брів. Як Микола-молодший схожий на нього.

— Він і характером на нього схожий.

Перелистую старі газети, листи, роздивляюся фото. І постає перед очима постать справжнього героя, легендарної людини.

...Весна 1943-го. На Кубані йдуть запеклі бої. Фашисти рвуться до Баку — нафтового серця країни. Військові винищувачі втрапили рахунок бойовим вильотам. Завдання одне — не пропустити ворога.

29-го квітня Микола Авілов разом зі своїми бойовими товаришами злетів у повітря назустріч ворогу. Над Кримсько-Абінською зав'язався важкий поєдинок. Падає кілька фашистських стервятників, підбитих сержантом Авіловим. І тут куля попадає в мотор літака. Машина горить, але попереду ще один фашист. І Авілов веде машину на таран. Після цього бою і виникла вперше пісня про героя, про подвиг Миколи Авілова розповідалося на сторінках армійських газет.

Огонь хлестав его по телу, Горели пята жарких ран, Но враг прод ним. Авілов смело Повел машину на таран. Упал стервятник от удара Его горящего крыла, Так был Авіловым наказан Фашист за черные дела.

Піонери школи № 110, де вчився герой, і яку закінчив його племінник, ведуть пошук героїчних справ нашого земляка. В школі є піонерський загін імені Миколи Авілова. І зрозуміло, що кожного разу Микола-молодший, повертаючись з чергових змагань, обов'язково заходить до рідної школи, розповідає про свої справи, успіхи.

...З роками рани війни заживають. Але іноді приходять особливі, нечувані болючі дні, коли на фоні радісних подій пам'ять минулого особливо яскраво тривожить тих, «кому випало жити», ростити дітей, продовжувати велику справу. Мені здалося, що таким днем було 22-е жовтня, коли Микола раптово з'явився на порозі свого дому, повернувшись з олімпіади. Саме в той день, коли ми розмовляли з його батьком. Він не привіз медалі, але на його рахунок перемога над багатьма видатними спортсменами, залікові очки, які були внесені у копилку радянського спорту на Олімпіаді. І ще він привіз те, що порідно двох Авілових, що можна назвати незламним духом комсомольця, що зміг одержати перемогу в дуже важких умовах боротьби під сонцем Олімпа. Кожен, хто бачив вже згадуваний забіг десятиборців на 1500 метрів, зрозумів, як давалася Авілову перемога над секундами. Він вистояв в цьому бою, переміг, як колись переміг його дядько з тим же ім'ям і прізвищем, в грудях якого горіло таке ж саме гаряче комсомольське серце.

Сподіваємося, що і в Мюнхені Микола проявить найкращі якості бійця і спортсмена і з честю вийде з нового випробування.

К. СЕРГЄЄВ.

УЧЕНЬ. ШКОЛЯР. СТУДЕНТ. СЛОВО ПРО СЛОВО ПЕРШОКУРСНИКАМ

Перед вами, шановні першокурсники, три слова — **учень, школяр, студент**. Перші два слова вже чимало років були у вашому активному слововжитку, а ось третє — **студент**, вимірне й виборене всією вашою попередньою працею — навчанням у середній школі, почне активно вживатись у вашій мовній практиці тільки з першого вересня цього року. Щоб ви краще зрозуміли значення й питому вагу цього слова, мені й хочеться розповісти вам його історію, яка, не дивуйтеся, тісно зв'язана з історією і слова **учень**, і слова **школяр**.

Слова **учень, школяр, студент** належать до активного словникового запасу сучасної української літературної мови. Однак в українській літературній мові вони почали вживатись в різні часи та й походження їхне різне.

Слово **учень** та його структурний попередник **ученик** за походженням слов'янські. Так, слово **ученик** було відоме вже в давньоруській мові Х—ХІІІ ст. Його первісне значення було — «той, хто навчається якомусь ремеслу, професії». У такому ж значенні згодом стало вживатись й українське слово **учень**.

З XIV ст. у східнослов'янських мовах — російській, українській та білоруській — починає вживатись грецьке слово **школа**, спочатку вживане в значенні «учбовий заклад, в якому навчаються якомусь ремеслу, професії», а згодом і в значенні «учбовий заклад, в якому здобувається загальна освіта». З цього часу в українській літературній мові починає вживатись і новоутворене слово **школяр** то в значенні «той, хто навчається якомусь ремеслу, професії», то в значенні «той, хто навчається в загальноосвітній школі». У цьому другому значенні приблизно з кінця XVI ст. почало вживатись і українське слово **учень**.

Коли в кінці XVI ст. на Україні були організовані братські школи, в українській літературно-письменній мові як синоніми до слів **учень, школяр** почали вживатись

запозичене з грецької мови слово **спудей** і запозичене з чеської мови слово **жак**.

У кінці XVI — на початку XVII ст. в українській літературно-письменній мові почало вживатись запозичене через польську мову латинське слово **студент**. Відзначимо, що слово **студент** уперше було вжито в полемічних творах Івана Вишенського. У латинській мові слово **студент** могло вживатись в двох значеннях — «учень, школяр звичайної загальноосвітньої школи» і «учень, який старанно глибоко студіює, вивчає якісь науки в спеціальній, за нашою сучасною термінологією, вищої школі». У цих двох значеннях слово **студент** засвідчене і в словниках XVII ст. — «Лексиконі словеноросійскім» П. Беринди та в «Синонімі словеноросійскім».

Коли в якусь мову запозичається іншомовне слово, то в цій мові майже обов'язково з'являється рідномовний йому відповідник. І іншомовному слову **студент** у XVII ст. з'явився рідномовний йому відповідник — **тщатель**, тобто **працьовитий, стараний**. Та з організації в нашій країні університетів у російській та в українських мовах поширилось й прижилось інтернаціональне слово **студент** у значенні «працьовитий, стараний учень вищої школи, який глибоко вивчає певне коло наук».

До Жовтня і в українській, і в російській мовах вживалось тільки слово **студент**, бо учнями вищої школи були тільки чоловіки. Після Жовтня, коли і жінки одержали право вчитись у вищій школі, в усіх мовах соціалістичних націй нашої країни, вперше з'явилось і почало широко вживатись слово **студентка**.

Нещодавно опублікована Постанова ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР «Про заходи по дальшому удосконаленню освіти в країні» наповнила слова **студент, студентка** новими конкретними вимогами й завданнями.

А. МОСКАЛЕНКО,
доцент.

Розповів глобус

Наближається новий учбовий рік. Заповнюються коридори й аудиторії університету дзвінком гомоном.

В ці дні я побував в Палеонтологічному музеї університету. Робота тут кипить. Випускник хімічного факультету О. Чайковський впевненими рухами підчищує фігурку людини, що оброблює ікло мамонта — підходить до кінця робота над макетом стоянки кроманьона. Директор музею Б. Б. Муха займається реставрацією глобуса, що знаходився над центральними сходами в головному корпусі.

Цікаво, як давно був зроблений глобус? На це питання дістаю цікаву відповідь:

— До цього часу дати відповідь було досить важко, але під час останньої реставрації під шаром фарби було знайдено обкладинку журналу, виданого Німецькою Академією Наук в 1868 році. Мабуть, приблизно до цього часу й слід віднести створення глобуса. Можливо, він був зроблений до якогось ювілею нашого університету. На підставці глобуса, з'явився напис: «Реставрований у 1972 році». Нещодавно він посів своє місце на плечах атланта.

В. КОМАРЧЕВ,
Фото Б. МУХИ.

Куточок поезії

БЕРТ ТЭЙЛОР,
(США).

ЛЕНИВЫЙ ПИСАТЕЛЬ

Работать летом тяжело.
Ужасно знойно, как назло.
Зимой полета мысли нет.
Утром заснеженный рассвет.
Весной усердьё не со мной:
Истомы полон я весной.
Осталась осень, но она
Проходит быстро, как волна.

УИЛЬЯМ ДЕВИС,
(Англия).

ДОСУГ

И что за жизнь, когда забот,
Как говорится, полон рот?
Нельзя отвлекься, поглазеть,
Как бык, овца или медведь.
Спешим, и нам не в голове
Заметить белочку в траве.
А ну, успе-ка, различи
Ручьи, где звезды, как в ночи!
Волшебный танец красоты,
Ее улыбку, зов, черты,
Восприняв, полюбить в ответ.
Ну просто времени ведь нет.
И что за жизнь, когда забот,
Как говорят, неупорот!
Переклады О. ДОРОХИНА.

ЗАПРОШУЮТЬСЯ ПЕРШОКУРСНИКИ

3-го вересня в оздоровчо-спортивному таборі ОДУ відбудеться День першокурсника. О десятій годині ранку на катерах ви поїдете з морського вокзалу на цікаву морську прогулянку — в Чорноморку.

В таборі ви будете присутніми на церемонії підйому прапора учбового року й запалюванні «Священного вогню знань».

Після зустрічі з Нептуном відбудеться традиційне посвячення в студенти й вручення першокурсникам ключа від Храма знань та науки.

Свято закінчиться урочистим прийомом в обідній залі табору. Запрошуємо всіх першокурсників взяти участь в святі.

В. КОЗЛОВ.

НОКТЮРН

Звезды — словно приглашены
сном,

Тополя возле дамбы — как горы.

Соловей где-то бредит весной...
Тишина. Рассветает нескоро.

Ночь прохладой вдоль улиц
плывет,

Стены хат выбеляя луною.

Задремала сирень у ворот,
Обнявшись на всю ночь

с бузиною.

Ива клонится к сонной реке,
Позабывши прошедшие споры...

Спит, зажав две скворешни
в руке

Старый дуб. Рассветает нескоро.

В. КОЗЛОВ.

ВСІМ, ВСІМ, ВСІМ!

Всім, всім, всім!

Студентам всіх курсів і факультетів! Викладачам і вченим університету! Всім, хто схильний висловлювати свої думки на папері та вважає, що вони являють собою певний інтерес для інших.

Ми запрошуємо вас співробітничати в нашій газеті, стати нашим кореспондентом. Для цього потрібні лише бажання та любов до неспокійної, але жвавої журналістської справи.

Ми запрошуємо не тільки тих, хто працював у газеті, знайдуться цікаві доручення і для того, хто не писав у своєму житті жодної замітки в газету. А скільки цікавих справ у нас є для тих, хто захоплюється фотографією, малюванням!

Чекаємо вас, друзі, в редакції!
Знайти нас просто: вулиця Щепкіна, № 12.
Наш телефон: 39-68-41.

Приходьте, пишіть, дзвоніть!